

Wskazówki dla otwierających próbę przewodnikowską

Podstawowym dokumentem który obowiązuje zarówno komisję jak i otwierających próbę jest System Stopni Instruktorskich (Załącznik do uchwały nr 21/XXXIII Rady Naczelnej ZHP z dnia 17 czerwca 2006 r)

Niniejsze wskazówki są opracowaniem/poradnikiem pomagającym otworzyć próbę zgodnie z w.w. dokumentem

Warunki otwarcia próby

(z Systemu Stopni Instruktorskich)

- Złożenie Przysiężenia Harcerskiego.
- Przedstawienie KSI programu swojej próby, zapewniającego realizację wymagań.
- Ukończone 16 lat.

Aby otworzyć próbę przewodnikowską:

- Wybierz opiekuna. Musi to być podharcistrz lub harcistrz. Powinna być to osoba, z którą dobrze się dogadasz, i która będzie Ci w stanie doradzić na Twojej drodze instruktorskiej. Jeśli Twój opiekun nie jest związany z metodyką, w której pracujesz lub specyfiką Twojego działania, warto skonsultować próbę też z kimś, kto jest zorientowany. Jeśli Twój opiekun jest spoza hufca, powinien – zanim zaczniecie układać próbę – skontaktować się z KSI (najlepiej mailowo umówić się na spotkanie lub rozmowę telefoniczną z kimś z KSI).
- Tworzenie próby zacznij od analizy swoich mocnych i słabych stron jako instruktora. Napisz taką analizę – nie tylko przemyśl, ale też napisz i daj do przeczytania swojemu opiekunowi oraz KSI. Będzie wtedy łatwiej konstruować próbę. Odpowiedz w szczególności na następujące pytania:
  - Po co Ci stopień przewodnika?
  - Dlaczego w ogóle chcesz działać jako instruktor?
  - Czy praca z harcerzami (zuchami / wędrownikami) jest dla Ciebie źródłem radości? Obowiązkiem?
  - Czy jesteś gotowy/a aby wychowywać? Zmieniać ludzi? Czy widzisz w tym co robisz wychowywanie, a nie tylko organizację? Czy umiesz ocenić zbiórkę pod kątem tego, ile Twoi podopieczni zyskali, a nie tylko tego, czy im się podobało?
  - Czy odpowiadałeś/aś za przygotowanie większej imprezy dla swoich podopiecznych? Czy czujesz się organizacyjnie gotowy/a do organizacji wyjazdu, zbiórki, podobożu?
  - Czy na problemy wychowawcze zawsze reagujesz tak, jak należy? Naprawdę zawsze? Jakie zachowanie Twoich podopiecznych sprawia Ci problem? Z czym nie radzisz sobie tak dobrze, jak warto sobie radzić?
  - Czy wiesz, na czym polega metoda harcerska i metodyka Twojej grupy wiekowej? Czy wiesz, jakimi narzędziami wychowawczymi dysponujesz, jak je stosować? Czy widziałeś/aś w działaniu te narzędzia wychowawcze? Czy czujesz się gotowy/a stosować je samodzielnie?
  - Czy czujesz się wzorem dla Twoich harcerzy? Czy jesteś gotowy/a postawić siebie za wzór? Czy swojej postawie, umiejętnościom, zachowaniu masz coś do zarzucenia? Co?
  - Czy Twoi podopieczni mogą z Tobą rozmawiać o swoich problemach? Czy umiesz poradzić im? Pomóc im, zrozumieć?
  - Czy realizujesz sumiennie zadania, które do Ciebie należą, nie tylko w życiu harcerskim?
  - Czy znasz instruktorów w swoim hufcu? Czy wiesz, do kogo można się zwrócić z prośbą o pomoc w określonych sprawach?

- Czy umiesz swoich podopiecznych motywować? Wspierać? Rozmawiać z nimi?
- Czy robisz coś, by pomóc instruktorom poziomu hufca w prowadzeniu hufca? Czy uczestniczysz w pracach jakiegoś zespołu hufcowego?
- Czy dajesz sobie radę ze sprawami kwatremistrzowskimi? Umiesz rozliczyć wyjazd, prowadzić książkę finansową?

Tworząc analizę postaraj się uczciwie odpowiedzieć na powyższe pytania. To nie jest coś, co zrobisz w jeden wieczór, czy jadąc tramwajem. Gdy już napiszesz analizę, wróć do niej po paru dniach, zastanów się, czy zgadzasz się ze wszystkim, co napisałeś/aś. Spytaj też opiekuna, drużynowego lub kogoś innego, kto zna Twoją pracę instruktorską o opinię.

- Przeczytaj **ideę stopnia** oraz **wymagania na stopień** (z systemu stopni instruktorskich). Dla ułatwienia zamieszczamy ją tutaj:

PRZEWODNIK – PRZEWODNICZKA

(z Systemu Stopni Instruktorskich)

Idea stopnia

Poznaje siebie i motywy swojego postępowania. Jest wzorem dla harcerzy. Ma uzdolnienia przywódcze. We współdziałaniu z dziećmi i młodzieżą znajduje radość, umie być starszym kolegą i przewodnikiem. Świadomie stosuje metodę harcerską do realizacji celów wychowawczych. Ma poczucie odpowiedzialności za pracę i powierzony zespół. Bierze aktywny udział w pracach zespołów instruktorskich w swoim hufcu

Wymagania

(z Systemu Stopni Instruktorskich)

1. Kształtuje własną osobowość zgodnie z Prawem Harcerskim.
2. Pogłębia swoją wiedzę i rozwija swoje zainteresowania.
3. Podejmuje stałą służbę w swoim harcerskim środowisku i odpowiada za powierzony sobie zespół.
4. Zachowuje właściwe proporcje w wypełnianiu obowiązków wynikających z przynależności do różnych grup społecznych (rodzina, szkoła, drużyna, środowisko zawodowe).
5. Wykazał się znajomością podstawowych dokumentów Związku, w tym Statutu.
6. Bierze udział w życiu hufca.
7. Współorganizował przedsięwzięcie dla kilku drużyn.
8. Wykazał się umiejętnością pracy wychowawczej z dziećmi lub młodzieżą w wybranej grupie wiekowej, w tym:
  - znajomością specyfiki rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży,
  - stosowania harcerskiego systemu wychowawczego w pracy z drużyną (gromadą),
  - umiejętnością organizowania pracy z grupą (w systemie małych grup),
  - umiejętnością tworzenia planu pracy i jego realizacji,
  - umiejętnością prowadzenia dokumentacji niezbędnej do działania drużyny (gromady).
9. Przestrzega przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa w pracy z dziećmi i młodzieżą.
10. Uwzględnia elementy wychowania ekonomicznego w swojej działalności harcerskiej.
11. Pełnił funkcję podczas HAL lub HAZ.
12. Wykazał się znajomością harcerskiej literatury i prasy.
13. Współpracuje ze środowiskiem działania – rodzicami, szkołą itp.
14. Ukończył kurs drużynowych lub przewodnikowski.

Porównując ideę stopnia ze swoją analizą powinieneś/winnaś już mieć gotowe cele, które Twoja próba musi zrealizować. Tam, gdzie Ty i Twój opiekun czujecie, że jesteście już na odpowiednim dla przewodnika poziomie, wystarczy zadanie, które ten fakt zweryfikuje. Jeśli jesteś sprawnym organizatorem, udowodnij to robiąc rajd dla kilku drużyn swojego namiestnictwa. Jeśli dobrze sobie radzisz programowo, przygotuj wzorcową zbiórkę lub serię zbiórek i przeprowadź ją, zapraszając kogoś, kto będzie umiał ją ocenić. Jeśli natomiast masz pewne braki, zastanów się

wspólnie z opiekunem jak je nadrobić – lekturą, kursem, ćwiczeniem, konsultacjami z innymi instruktorami? Zaplanuj też, jak sprawdzisz, czy po wykonaniu zadania radzisz sobie już z tym, z czym nie radziłeś/aś sobie uprzednio. Przy każdym zadaniu, które wpiszesz w próbę zaznacz, po co je robisz – czy chcesz się czegoś nauczyć lub coś poznać, czy też chcesz udowodnić coś, co uważasz, że umiesz. Pamiętaj, że wykonując zadania „sprawdzające” należy zaprosić kogoś z zewnątrz (możesz się z tym zwrócić do KSI), kto będzie umiał to zadanie ocenić.

- Gdy już będziecie (wraz z opiekunem) wiedzieć, co chcesz zrealizować w ramach swojej próby, tak aby jednocześnie wypełnić stawiane przed przewodnikiem wymagania, należy to sformułować jako zadania. Zadania powinny być:
  - Precyzyjnie określone, trzeba z detalami wymienić, za co odpowiadasz, do czego się zobowiązujesz (a więc nie „zrobię kilka zbiórek” - ale dokładnie ile zbiórek, za co na tych zbiórkach będziesz odpowiadać, czego po nich oczekujesz)
  - Terminowe – unikaj zadań, które zrobisz „kiedyś”, zaplanuj, kiedy dla każdego zadania znajdziesz czas. Oczywiście, nie wszystko da się przewidzieć, ale sporo rzeczy – tak.
  - Rozsądne i realne – zastanów się, czy nie bierzesz na siebie za dużo. Jeśli Twój opiekun uważa, że to co planujesz jest nierealne – może ma rację?
  - Mierzalne – po zadaniu musisz umieć bez problemów stwierdzić, czy zostało ono wykonane, czy nie.
  - Weryfikujące, czy masz zamierzony poziom. Na podstawie zadań „sprawdzających” i oceny osób, które te zadania widziały Komisja musi mieć sobie odpowiedzieć, czy spełniasz już ideę stopnia. Czy rozumiesz motywy swojego postępowania (np. w odniesieniu do harcerzy), czy jesteś dla harcerzy wzorem, przywódcą. Czy stosujesz w działaniu metodę harcerską, czy działasz odpowiedzialnie (wykonywanie obowiązków, terminowość, solidność), czy działasz w hufcu. Czy jesteś na tyle organizacyjnie, kwatermistrzowsko, metodycznie, programowo i osobowościowo dojrzały/a i sprawny/a, by móc Ci powierzyć odpowiedzialność za wychowanie i bezpieczeństwo harcerzy.
- Jest szereg rzeczy, które Twoja próba powinna spełniać:
  - Musisz mieć ukończony kurs (drużynowych odpowiedniej metodyki lub przewodnikowski) – to podstawowe źródło wiedzy o metodzie i metodyce (jeśli ukończyłeś/aś taki kurs przed próbą, to OK – choć zastanów się, czy nie warto tak uzyskanej wiedzy odświeżyć lub pogłębić jakimiś warsztatami lub kursem).
  - Powinieneś/winnaś – w ramach dowiedzenia swojej gotowości do pracy wychowawczej – pełnić funkcję na obozie.
  - Musisz wziąć udział w pracy zespołu poziomu hufca.
  - Powinieneś/winnaś zapoznać się z podstawowymi dokumentami regulującymi Twoją działalność (instrukcją i przewodnikiem po odpowiedniej metodyce, statutem).
  - Musisz zorganizować lub współorganizować jakąś imprezę o zasięgu większym niż jedna drużyna.

Jeśli jesteś już bardzo wyrobiony/wyrobiona, i uważasz, że „z marszu” spełniasz ideę stopnia oraz wymagania, to Twoja próba może być bardzo krótka i prosta – choć pamiętaj, że wtedy poprzeczka, wedle której KSI będzie mierzyć wykonanie Twoich zadań będzie o wiele bardziej wyśrubowana.

- Warto, zarówno podczas tworzenia próby, jak i po jej utworzeniu konsultować się z KSI. Jej członkowie generalnie z chęcią odpowiedzą na maile i podzielą się pomysłami lub opinią – a pamiętaj, że są to instruktorzy, którzy sporo prób już widzieli i mogą podsunąć pomysł, którego Wam brakowało. Dzięki takim wcześniejszym konsultacjom próba będzie lepiej dopracowana przed wizytą na samym KSI.
- Pamiętaj też, żeby każde zadanie było potwierdzone przez osobę odpowiedzialną za odpowiedni dział. Czyli jeśli chcesz realizować jakiś program na forum hufca, KSI będzie chciało, by zespół ds. programu hufca potwierdził, że zgadza się na Twój pomysł. Jeśli chcesz realizować projekt w swojej drużynie, KSI potrzebuje aprobaty drużynowego. W namiestnictwie – aprobaty namiestnika, etc. KSI nie może otworzyć próby, w której są zadania nie zaaprobowane przez

osobę odpowiedzialną za nadzór nad danym pionem pracy (w razie wątpliwości konsultuj się z KSI wcześniej, unikniesz przykrej niespodzianki na samym KSI).

- Gdy próba już będzie gotowa, należy się umówić na wizytę na KSI. Twoja próba musi zostać przekazana do KSI najpóźniej na dwa tygodnie przed planowanym jej otwarciem. Na KSI przyjdźcie wraz z opiekunem. Pamiętaj – otwarcie nie jest egzaminem i nie ma na nim się czego bać. Komisja może coś zaproponować, aby Twoja próba więcej Ci dała lub lepiej Cię sprawdziła – natomiast jedyną sytuacją, w której KSI może oponować przed otwarciem Ci próby będzie taka, w której uzna, że na podstawie Twoich zadań nie będzie umiała stwierdzić, czy już osiągnąłeś/aś poziom przewodnikowski.
- Na samą wizytę na KSI przyjdź wraz z opiekunem - i w mundurze.